श्री विष्णु सहस्त्रनाम
शिव महिमा स्तोत्रं
तथा अन्य यन्त्र-मंत्र

The collection of text in this book is an attempt to rewrite text from various ancestral scriptures of my family, a big part of which is already lost. Some of writings are included from my guru ji words. Some of writings are published in other books. To look for this book and my various other writings compiled from various sources browse at

https://narindersharmasite.wordpress.com/2019/11/28/shri-durga-saptahati/
https://narindersharmasite.wordpress.com

ॐ जयन्ति मङ्गला काली भद्रकाली कपालिनी
दुर्गाक्षमा शिवाधात्री स्वाहा स्वधा नमोस्तुते ॥
उग्रचण्डा प्रचण्डा च चण्डोग्रा चण्डनायिका।
चण्डा चण्डवती चैव चामुण्डा चण्डिका तथा।।

माया कुण्डलनी क्रिया मधुमयी काली कलामलिनी
मातङ्गी विजया जया भगवती गौरी शिवा शाम्भवी ।
शक्तिः शङ्करवल्लभा त्रिनयना वाग्वदिनी भैरवी
ह्रींकारी त्रिपुरे परापरमयी माता कुमारीत्यसि ॥
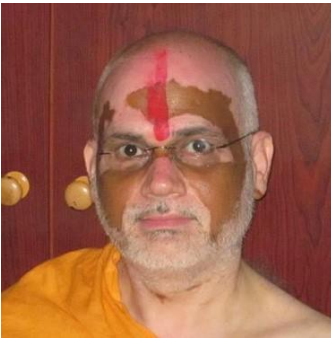
पूज्य गुरुदेव रविकान्त तिवारी जी   पूज्य श्री पंडित कर्मचंद जी **(**बाई जी**)**

श्री विष्णु सहस्त्रनाम स्तोत्रं

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय । यस्य स्मरणमात्रेण जन्मसंसारबन्धनात् । विमुच्यते नमस्तस्मै विष्णवे प्रभविष्णवे ॥ नमः समस्तभूतानामादिभूताय भूभृते । अनेकरुपरुपाय विष्णवे प्रभविष्णवे ॥ वैशम्पायन उवाच। श्रुत्वा धर्माण्यशेषेण पावनानि च सर्वशः । युधिष्ठिरः शान्तनवं पुनरेवाभ्यभाषत ॥ युधिष्ठिर उवाच । किमेकं दैवतं लोके किं वाप्येकं परायणम् । स्तुवन्तः कं कमर्चन्तः

प्राप्नुयुर्मानवाः शुभम् ॥ को धर्मः सर्वधर्माणां भवतः परमो मतः। किं जपन्मुच्यते जन्तुर्जन्मसंसारबन्धनात् ॥ भीष्म उवाच । जगत्प्रभुं देवदेवमनन्तं पुरुषोत्तमम् । स्तुवन नामसहस्रेण पुरुषः सततोत्थितः ॥ तमेव चार्चयन्नित्यं भक्त्या पुरुषमव्ययम् । ध्यायन स्तुवन नमस्यंश्च यजमानस्तमेव च ॥ अनादिनिधनं विष्णुं सर्वलोकमहेश्वरम् । लोकाध्यक्षं स्तुवन्नित्यं सर्वदुःखातिगो भवेत् ॥ ब्रह्मण्यं सर्वधर्मज्ञं लोकानां कीर्तिवर्धनम् । लोकनाथं महद्भूतं सर्वभूतभवोद्भवम् ॥ एष मे सर्वधर्माणां धर्मोऽधिकतमो मतः । यद्भक्त्या पुण्डरीकाक्षं स्तवैरर्चेन्नरः सदा ॥परमं यो महत्तेजः परमं यो महत्तपः । परमं यो महद्ब्रह्म परमं यः परायणम् ॥ पवित्राणां पवित्रं यो मङ्गलानां च मङ्गलम् । दैवतं दैवतानां च भूतानां योऽव्ययः पिता ॥ यतः सर्वाणि भूतानि भवन्त्यादियुगागमे । यस्मिंश्च प्रलयं यान्ति पुनरेव युगक्षये ॥ तस्य लोकप्रधानस्य जगन्नाथस्य भूपते । विष्णोर्नामसहस्रं मे श्रृणु पापभयापहम्॥ यानि नामानि गौणानि विख्यातानि महात्मनः । ऋषिभिः परिगीतानि तानि वक्ष्यामि भूतये ॥ ऋषिर्नाम्नां सहस्रस्य वेदव्यासो महामुनिः छन्दोऽनुष्टुप् तथा देवो भगवान्देवकीसुतः ॥ ॐ विष्णुंजिष्णुं महाविष्णुं प्रभविष्णुं महेश्वरम् ॥ अनेकरूप

दैत्यान्तं नमामि पुरुषोत्तमं ॥ श्रीवेदव्यास उवाच । ॐ
अस्य श्रीविष्णोर्दिव्यसहस्रनामस्तोत्रमालामन्त्रस्य
श्रीभगवान्वेदव्यासोऋषिः अनुष्टुप्छन्दः
श्रीकृष्णपरमात्मादेवता आत्मयोनिः स्वयंजातो इतिबीजं
देवकीनन्दनः स्रष्टेतिशक्तिः   उद्भवः क्षोभणोदेवइतिपरमो
मन्त्रः शङ्खभृन्नन्दकीचक्रीति कीलकम् त्रिसामासामगःसामेति
कवचम् शार्ङ्गधन्वागदाधर इत्यस्त्रम् ॐ
विश्वंविष्णुर्वषट्कारइतिध्यानं श्रीकृष्णप्रीत्यर्थे
दिव्यसहस्त्रनामपाठे विनियोगः ।। ॐ शिरसि
वेदव्यासऋषये नमः। मुखे अनुष्टुप्छन्दसे नमः। हृदि
श्रीकृष्णपरमात्मदेवतायै नमः। गुह्ये अमृतांशूद्भवो भानुरिति
बीजाय नमः ।पादयो र्देवकीनन्दनः स्रष्टेति शक्तये नमः।
सर्वाङ्गे । शङ्खभृन्नन्दकी चक्रीति कीलकाय नमः ।
करसम्पुटे मम श्रीकृष्णप्रीत्यर्थे जपे विनियोगः नमः ॥ इति
ऋषयादिन्यासः ॥ ॐ विश्वं विष्णुर्वषट्कार इत्यङ्गुष्ठाभ्यां
नमः । अमृतांशूद्भवो भानुरिति तर्जनीभ्यां नमः । ब्रह्मण्यो
ब्रह्मकृद्ब्रह्मेति मध्यमाभ्यां नमः । सुवर्णबिन्दुरक्षोभ्य
इत्यनामिकाभ्यां नमः । आदित्यो ज्योतिरादित्य इति
कनिष्ठिकाभ्यां नमः । शार्ङ्गधन्वागदाधर इति
करतलकरपृष्ठाभ्यां नमः । इति करन्यासः । अथ

षडङ्गन्यासः । ॐ विश्वं विष्णुर्वषट्कार इति हृदयाय नमः । अमृतांशूद्भवो भानुरिति शिरसे स्वाहा । ब्रह्मण्यो ब्रह्मकृद्ब्रह्मेति शिखायै वषट् । सुवर्णबिन्दुरक्षोभ्य इति कवचाय हुम् । आदित्यो ज्योतिरादित्य नेत्रत्रयाय वौषट् । शार्ङ्गधन्वागदाधर इत्यस्त्राय फट् । इति षडङ्गन्यासः ॥ श्रीकृष्णप्रीत्यर्थे विष्णोर्दिव्यसहस्रनामजपमहं करिष्ये इति सङ्कल्पः श्री पुरुषोत्तमाराधने सर्वपापक्षयार्थेपाठे विनियोगः ॥अथ ध्यानम् । शान्ताकारं भुजगशयनं पद्मनाभं सुरेशं विश्वाधारं गगनसदृशं मेघवर्णं शुभाङ्गम् । लक्ष्मीकान्तं कमलनयनं योगिभिर्ध्यानगम्यं वन्दे विष्णुं भवभयहरं सर्वलोकैकनाथम् ॥

ॐ विश्वम् विष्णुः वषट्कारः भूतभव्यभवत्प्रभुः
भूतकृत भूतभृत् भावः भूतात्मा भूतभावनः पूतात्मा

परमात्मा मुक्तानां परमा गतिः अव्ययः पुरुषः साक्षी
क्षेत्रज्ञः अक्षरः योगः योगविदां नेता प्रधानपुरुषेश्वरः

नारसिंहवपुः श्रीमान केशवः पुरुषोत्तमः सर्वः शर्वः
शिवः स्थाणुः भूतादिः निधिरव्ययः

सम्भवः भावनः भर्ता प्रभवः प्रभुः ईश्वरः
स्वयम्भूः शम्भुः आदित्य पुष्कराक्षः

महास्वनः अनादिनिधनः धाता विधाता धातुरुत्तमः
अप्रमेय हृषीकेशः पद्मनाभा अमरप्रभु विश्वकर्मा
मनुः त्वष्टा स्थविष्ठः स्थविरो ध्रुवः अग्राह्यः शाश्वतः
कृष्णः लोहिताक्षः प्रतर्दनः प्रभूतः
त्रिककुब्धाम पवित्रम् मंगलं परम् ईशानः प्राणदः प्राणः
ज्येष्ठः श्रेष्ठः प्रजापतिः हिरण्यगर्भः

भूगर्भः माधवः मधुसूदनः ईश्वरः विक्रमी धन्वी मेधावी
विक्रमः क्रमः अनुत्तमः
दुराधर्षः कृतज्ञः कृति आत्मवान सुरेशः शरणम् शर्म
विश्वरेता प्रजाभवः अहः

संवत्सरः व्यालः प्रत्ययः सर्वदर्शनः अजः सर्वेश्वरः
सिद्धः सिद्धिः सर्वादि अच्युतः

वृषाकपि अमेयात्मा सर्वयोगविनिसृतः वसुः वसुमनाः
सत्यः समात्मा असम्मितः समः अमोघः

पुण्डरीकाक्षः वृषकर्मा वृषाकृति रुद्रः बहुशिराः बभ्रुः
विश्वयोनि शुचिश्रवाः अमृतः शाश्वतस्थाणुः

वरारोहः महातपाः सर्वगः सर्वविद्भानुः विष्वक्सेनः जनार्दनः
वेदः वेदवित अव्यंगो वेदांगः

वेदवित कविः लोकाध्यक्षः सुराध्यक्षः धर्माध्यक्षः कृताकृतः
चतुरात्मा चतुर्व्यूहः चतुर्दंष्ट्र चतुर्भुजः

भ्राजिष्णुः भोजनम् भोक्ता सहिष्णुः जगदादिजः अनघः
विजयः जेता विश्वयोनिः पुनर्वसुः

उपेन्द्रः वामनः प्रांशुः अमोघः शुचिः ऊर्जितः अतीन्द्रः
संग्रहः सर्गः धृतात्मा

नियमः यमः वेद्यः वैद्यः सदायोगी वीरहा माधवः
मधुः अतीन्द्रिय महामायः

महोत्साहः महाबलः महाबुद्धिः महावीर्यः महाशक्ति
महाद्युति अनिर्देश्यवपुः श्रीमानः अमेयात्मा महाद्रिधृक्

महेष्वासः महीभर्ता श्रीनिवासः सतांगतिः अनिरुद्धः
सुरानन्दः गोविन्दः गोविदांपतिः मरीचिः दमनः
हंसः सुपर्णः भुजगोत्तमः हिरण्यनाभः सुतपाः पद्मनाभा
प्रजापति अमृत्यु सर्वदृक सिंहः

सन्धाता संधिमान् स्थिर: अज: दुर्मर्षण: शास्ता
विश्रुतात्मा सुरारिहा गुरु: गुरुतम:
धाम सत्य: सत्यपराक्रम: निमिष: अनिमिष: स्रग्वी
वाचस्पतिरुदारधी: अग्रणी: ग्रामणी: श्रीमान्:
न्याय: नेता: समीरण: सहस्रमूर्धा विश्वात्मा सहस्राक्ष:
सहस्रपात् आवर्तन: निवृत्तात्मा संवृत:
सम्प्रमर्दन: अहःसंवर्तक: वह्नि: अनिल: धरणीधर:
सुप्रसाद: प्रसन्नात्मा विश्वधृक् विश्वभुक् विभु:
सत्कर्ता सत्कृत: साधु: जह्नु: नारायण: नर:
असंख्येय: अप्रमेयात्मा विशिष्ट शिष्टकृत्
शुचि: सिद्धार्थ: सिद्धसंकल्प: सिद्धिद: सिद्धिसाधन:
वृषाही वृषभ: विष्णु: वृषपर्वा वृषोदर:
वर्धन: वर्धमान: विविक्त: श्रुतिसागर: सुभुज: दुर्धर:
वाग्मी महेन्द्र वसुद: वसु:
नैकरूप: बृहद्रूप: शिपिविष्ट: प्रकाशन: ओजस्तेजो द्युतिधर:
प्रकाशात्मा प्रतापन: ऋद्ध: स्पष्टाक्षर: मन्त्र:
चन्द्रांशु: भास्करद्युति: अमृतांशूद्भव: भानु: शशबिन्दु:
सुरेश्वर: औषधम् जगत:सेतु: सत्यधर्मपराक्रम भूतभव्य-
भवन्नाथ:
पवन: पावन: अनल: कामहा कामकृत् कान्त:
काम: कामप्रद: प्रभु: युगादिकृत:

युगावर्त: नैकमाय: महाशन: अदृश्य: अव्यक्तरूप:
सहस्त्रजित अनन्तजित इष्ट अविशिष्ट शिष्टेष्ट:
शिखण्डी नहुष: वृष: क्रोधहा क्रोधकृत्कर्ता विश्वबाहु:
महीधर: अच्युत: प्रथित: प्राण:
प्राणद: वासवानुज: अपांनिधि: अधिष्ठानम् अप्रमत्त:
प्रतिष्ठित: स्कन्द: स्कन्धधर: धुर्य: वरद:
वायुवाहन: वासुदेव: बृहद्भानु: आदिदेव: पुरन्दर: अशोक:
तारण: तार: शूर: शौरि:
जनेश्वर: अनुकूल: शतावर्त: पद्मी पद्मनिभेक्षण:
पद्मनाभ: अरविन्दाक्ष: पद्मगर्भ: शरीरभृत महर्द्धि:
ऋद्ध: वृद्धात्मा महाक्ष: गरुडध्वज: अतुल: शरभ:
भीम: समयज्ञ: हविर्हरि: सर्वलक्षण लक्षण्य:
लक्ष्मीवान समितिञ्जय विक्षर: रोहित: मार्ग हेतु:
दामोदर: सह: महीधर: महाभाग:
वेगवान् अमिताशन: उद्भव: क्षोभण: देव: श्रीगर्भ:
परमेश्वर: करणम् कारणम् कर्ता
विकर्ता गहन: गुह: व्यवसाय: व्यवस्थान: संस्थान:
स्थानद: ध्रुव: परर्द्धि परमस्पष्ट:
तुष्ट: पुष्ट: शुभेक्षण: राम: विराम: विरज: मार्ग:
नेय: नय: अनय:
वीर: शक्तिमतां श्रेष्ठ: धर्म धर्मविदुत्तम: वैकुण्ठ:
पुरुष: प्राण: प्राणद: प्रणव: पृथु:
हिरण्यगर्भ: शत्रुघ्न: व्याप्त: वायु: अधोक्षज:
ऋतु सुर्दन: काल: परमेष्ठी परिग्रह:

उग्र: संवत्सर: दक्ष: विश्राम: विश्वदक्षिण: विस्तार:
स्थावरस्थाणु: प्रमाणम् बीजमव्ययम अर्थ:
अनर्थ: महाकोश: महाभोग: महाधन: अनिर्विण्ण स्थविष्ठ:
अभू: धर्मयूप: महामख: नक्षत्रनेमि:
नक्षत्री क्षम: क्षाम: समीहन: यज्ञ: इज्य: महेज्य:
क्रतु: सत्रम् सतां गति:
सर्वदर्शी विमुक्तात्मा सर्वज्ञ: ज्ञानमुत्तमम सुव्रत सुमुख:
सूक्ष्म: सुघोष: सुखद: सुहृत:
मनोहर: जितक्रोध: वीरबाहु: विदारण: स्वापन: स्ववश:
व्यापी नैकात्मा नैककर्मकृत वत्सर:
वत्सल: वत्सी रत्नगर्भ: धनेश्वर: धर्मगुप धर्मकृत
धर्मी सत असत क्षरम
अक्षरम अविज्ञाता सहस्रांशु: विधाता कृतलक्षण:
गभस्तिनेमि: सत्त्वस्थ: सिंह: भूतमहेश्वर: आदिदेव:
महादेव: देवेश: देवभृद्गुरु उत्तर: गोपति: गोप्ता
ज्ञानगम्य: पुरातन: शरीरभूतभृत भोक्ता:
कपीन्द्र: भूरिदक्षिण: सोमप: अमृतप: सोम: पुरुजित
पुरुसत्तम: विनय: जय: सत्यसंधा:
दाशार्ह: सात्वतां पति: जीव: विनयितासाक्षी मुकुन्द:
अमित विक्रम: अम्भोनिधि अनन्तात्मा महोदधिशय:
अन्तक:

अज: महार्ह: स्वाभाव्य: जितामित्र: प्रमोदन: आनन्द:
नन्दन: नन्द: सत्यधर्मा त्रिविक्रम:
महर्षि कपिलाचार्य: कृतज्ञ: मेदिनीपति: त्रिपद: त्रिदशाध्यक्ष:
महाश्रृंग: कृतान्तकृत महावराह: गोविन्द: सुषेण:
कनकाङ्गदी गुह्य: गभीर: गहन: गुप्त: चक्रगदाधर:
वेधा: स्वाङ्ग: अजित: कृष्ण:
दृढ: संकर्षणोऽच्युत: वरुण: वारुण: वृक्ष: पुष्कराक्ष:
महामना: भगवान भगहा आनन्दी
वनमाली हलायुध: आदित्य ज्योतिरादित्य: सहिष्णु:
गतिसत्तम: सुधन्वा खण्डपरशु: दारुण: द्रविणप्रद:
दिविस्पृक् सर्वदृग्व्यास: वाचस्पतिरयोनिज: त्रिसामा
सामग: साम: निर्वाणम् भेषजमभिषक् सन्यासकृत
शम: शान्ता निष्ठा शान्ति परायणम् शुभांग:
शान्तिद: स्रष्टा कुमुद: कुवलेशय:
गोहित: गो पति: गोप्ता वृषभाक्ष: वृषप्रिय: अनिवर्ती
निवृत्तात्मा संक्षेप्ता क्षेमकृत शिव:
श्रीवत्सवक्षा: श्रीवास: श्रीपति: श्रीमतां वर: श्रीद: श्रीश:
श्रीनिवास: श्रीनिधि: श्रीविभावन: श्रीधर:
श्रीकर: श्रेय: श्रीमान लोकत्रयाश्रय: स्वक्ष: स्वङ्ग:
शतानन्द: नन्दि: ज्योतिर्गणेश्वर: विजितात्मा
अविधेयात्मा सत्कीर्तिश्छिन्नसंशय: उदीर्ण: सर्वतश्चक्षु: अनीश:
शाश्वतस्थिर: भूशय: भूषण: भूति:
विशोक: शोकनाशन अर्चिष्मान अर्चित कुम्भ: विशुद्धात्मा
विशोधन: अनिरुद्ध: अप्रतिरथ: प्रद्युम्न:

अमितविक्रमः कालनेमिनिहा वीरः शौरिः शूरजनेश्वरः त्रिलोकात्मा
त्रिलोकेशः केशवः केशिहा हरिः
कामदेवः कामपालः कामी कान्तः कृतागमः अनिर्देश्यवपु
विष्णु वीर अनन्तः धनञ्जय
ब्रह्मण्यः ब्रह्मकृत ब्रह्मा ब्रह्म ब्रह्मविवर्धनः ब्रह्मवित
ब्राह्मणः ब्रह्मी ब्रह्मज्ञः ब्राह्मणप्रियः
महाक्रमः महाकर्मा महातेजाः महोरगः महाक्रतुः महायज्वा
महायज्ञः महाहविः स्तव्यः स्तवप्रियः
स्तोत्रम स्तुतिः स्तोता रणप्रियः पूर्णः पूरयिता पुण्यः
पुण्यकीर्ति अनामयः मनोजवः
तीर्थकरः वसुरेता वसुप्रदः वसुप्रदः वासुदेवः वसुः वसुमना
हविः सदगति सत्कृति
सत्ता सद्भूतिः सत्परायणः शूरसेना यदुश्रेष्ठः सन्निवासः
सुयामुनः भूतावासः वासुदेवः सर्वासुनिलयः
अनलः दर्पहा दर्पदः दृप्तः दुर्धरः अपराजितः विश्वमूर्तिः
महामूर्तिः दीप्तमूर्तिः अमूर्तिमान
अनेकमूर्ति अव्यक्त शतमूर्ति शताननः एकः नैकः
सवः कः किमः यत
तत पदमनुत्तमम लोकबन्धुः लोकनाथः माधवः
भक्तवत्सलः सुवर्णवर्णः हेमांग वरांग चन्दनांगदी
वीरहा विषमः शून्यः घृताशीः अचलः चलः
अमानी मानदः मान्यः लोकस्वामी

त्रिलोकधृक सुमेधा मेधजा: धन्य सत्यमेधा: धराधर:
तेजोवृष: द्युतिधर: सर्वशस्त्रभृतां वर: प्रग्रह:
निग्रह: व्यग्र: नैकशृङ्ग: गदाग्रज: चतुर्मूर्ति: चतुर्बाहु:
चतुर्व्यूह: चतुर्गति: चतुरात्मा चतुर्भाव:
चतुर्वेदवित एकपात समावर्त: अनिवृत्तात्मा दुर्जय
दुरतिक्रम: दुर्लभ: दुर्गम: दुर्ग: दुरावास:
दुरारिहा शुभांग: लोकसारंग सुतन्तु: तन्तुवर्धन: इन्द्रकर्मा
महाकर्मा कृतकर्मा कृतागम: उद्भव:
सुन्दर: सुन्द: रत्ननाभ: सुलोचन: अर्क: वाजसन:
शृंगी जयन्त: सर्वविज्जयी सुवर्णबिन्दु:
अक्षोभ्य सर्ववागीश्वरेश्वर: महाह्रद: महागर्त: महाभूत
महानिधि: कुमुद: कुन्दर: कुन्द: पर्जन्य:
पावन: अनिल: अमृताश: अमृतवपु: सर्वज्ञ: सर्वतोमुख:
सुलभ: सुव्रत: सिद्ध: शत्रुजित
शत्रुतापन: न्यग्रोध: उदुम्बर: अश्वत्थ: चाणूरान्ध्रनिषूदन:
सहस्रार्चि सप्तजिह्व: सप्तैधा: सप्तवाहन: अमूर्ति:
अनघ: अचिन्तय: भयकृत भयनाशन: अणु: बृहत: कृश:
स्थूल: गुणभृत निर्गुण:
महान अधृत: स्वधृत: स्वास्य: प्राग्वंश: वंशवर्धन
भारभृत कथित: योगी योगीश:

सर्वकामद: आश्रम: श्रमण: क्षाम: सुपर्ण: वायुवाहन:
धनुर्धर: धनुर्वेद: दण्ड: दमयिता
दम: अपराजित: सर्वसह: नियन्ता: अनियम: अयम:
सत्त्वान् सात्त्विक: सत्य सत्यधर्मपरायण:
अभिप्राय: प्रियार्ह: अर्ह: प्रियकृत प्रीतिवर्धन:
विहायसगति ज्योति सुरुचि: हुतभुक् विभु:
रवि: विरोचन: सूर्य: सविता रविलोचन: अनन्त:
हुतभुक् भोक्ता सुखद: नैकज:
अग्रज: अनिर्विण्ण: सदामर्षी लोकाधिष्ठानम अद्भुत:
सनात सनातनतम: कपिल: कपि: अव्यय:
स्वस्तिद: स्वस्तिकृत स्वस्ति स्वस्तिभुक् स्वस्तिदक्षिण:
अरौद्र: कुण्डली चक्री: विक्रमी ऊर्जितशासन:
शब्दातिग: शब्दसह: शिशिर: शर्वरीकर: अक्रूर:
पेशल: दक्ष: दक्षिण: क्षमिणां वर: विद्वत्तम:
वीतभय: पुण्यश्रवणकीर्तन उत्तारण: दुष्कृतिहा पुण्य:
दु:स्वप्ननाशन: वीरहा रक्षण: सन्त: जीवन:
पर्यवस्थित: अनन्तरूप: अनन्तश्री: जितमन्यु भयापह:
चतुरस्त्र गभीरात्मा विदिश: व्यादिश: दिश:
अनादि भूर्भुव: लक्ष्मी सुवीर: रुचिरांगद जनन: जनजन्मादि
भीम: भीमपराक्रम: आधारनिलय:

अथातो पुष्पहासः प्रजागरः ऊर्ध्वगः सत्पथाचारः प्राणदः प्रणवः पणः प्रमाणम् प्राणनिलयः

प्राणभृत् प्राणजीवनः तत्त्वम् तत्त्ववित् एकात्मा जन्ममृत्युजरातिगः भूर्भुवःस्वस्तरुः तार सविता प्रपितामहः

यज्ञ यज्ञपतिः यज्वा यज्ञांग यज्ञवाहनः यज्ञभृत् यज्ञकृत यज्ञी यज्ञभुक् यज्ञसाधनः

यज्ञान्तकृत् यज्ञगुह्यम् अन्नम् अन्नादः आत्मयोनिः स्वयंजातः वैखानः सामगायनः देवकीनन्दनः स्त्रष्टा क्षितीशः पापनाशनः शंखभृत् नन्दकी चक्री शार्ङ्गधन्वा गदाधरः रथांगपाणिः अक्षोभ्यः सर्वप्रहरणायुधः

सर्वप्रहरणायुध ॐ नम इति

वनमाली गदी शार्ङ्गी शङ्खी चक्री च नन्दकी
श्रीमान नारायणो विष्णुर्वासुदेवोऽभिरक्षतु -३
श्री वासुदेवोऽभिरक्षतु ॐ नमइति

॥ ॐ । विश्वं विष्णुर्वषट्कारो भूतभव्यभवत्प्रभुः ।
भूतकृद्भूतभृद्भावो भूतात्मा भूतभावनः ॥ पूतात्मा परमात्मा
च मुक्तानां परमा गतिः । अव्ययः पुरुषः साक्षी
क्षेत्रज्ञोऽक्षर एव च ॥ योगो योगविदां नेता प्रधानपुरुषेश्वरः
। नारसिंहवपुः श्रीमान् केशवः पुरुषोत्तमः ॥ सर्वः शर्वः
शिवः स्थाणुर्भूतादिर्निधिरव्ययः । सम्भवो भावनो भर्ता
प्रभवः प्रभुरीश्वरः ॥ स्वयम्भूः शम्भुरादित्यः पुष्कराक्षो
महास्वनः । अनादिनिधनो धाता विधाता धातुरुत्तमः ॥
अप्रमेयो हृषीकेशः पद्मनाभोऽमरप्रभुः । विश्वकर्मा मनुस्त्वष्टा
स्थविष्ठः स्थविरो ध्रुवः ॥ अग्राह्यः शाश्वतः कृष्णो
लोहिताक्षः प्रतर्दनः । प्रभूतस्त्रिककुब्धाम पवित्रं मङ्गलं परम्
॥ ईशानः प्राणदः प्राणो ज्येष्ठः श्रेष्ठः प्रजापतिः ।
हिरण्यगर्भो भूगर्भो माधवो मधुसूदनः ॥ ईश्वरो विक्रमी
धन्वी मेधावी विक्रमः क्रमः । अनुत्तमो दुराधर्षः कृतज्ञः
कृतिरात्मवान् ॥ सुरेशः शरणं शर्म विश्वरेताः प्रजाभवः ।
अहः संवत्सरो व्यालः प्रत्ययः सर्वदर्शनः ॥ अजः सर्वेश्वरः
सिद्धः सिद्धिः सर्वादिरच्युतः । वृषाकपिरमेयात्मा
सर्वयोगविनिःसृतः ॥ वसुर्वसुमनाः सत्यः समात्माऽसम्मितः
समः । अमोघः पुण्डरीकाक्षो वृषकर्मा वृषाकृतिः ॥ रुद्रो
बहुशिरा बभ्रुर्विश्वयोनिः शुचिश्रवाः । अमृतः

शाश्वतस्थाणुर्वरारोहो महातपाः ॥ सर्वगः
सर्वविद्भानुर्विष्वक्सेनो जनार्दनः । वेदो वेदविदव्यङ्गो
वेदाङ्गो वेदवित् कविः ॥ लोकाध्यक्षः सुराध्यक्षो धर्माध्यक्षः
कृताकृतः । चतुरात्मा चतुर्व्यूहश्चतुर्दंष्ट्रश्चतुर्भुजः ॥
भ्राजिष्णुर्भोजनं भोक्ता सहिष्णुर्जगदादिजः । अनघो विजयो
जेता विश्वयोनिः पुनर्वसुः ॥उपेन्द्रो वामनः प्रांशुरमोघः
शुचिरूर्जितः । अतीन्द्रः सङ्ग्रहः सर्गो धृतात्मा नियमो यमः
॥ वेद्यो वैद्यः सदायोगी वीरहा माधवो मधुः । अतीन्द्रियो
महामायो महोत्साहो महाबलः ॥ महाबुद्धिर्महावीर्यो
महाशक्तिर्महाद्युतिः । अनिर्देश्यवपुः श्रीमानमेयात्मा
महाद्रिधृक् ॥ महेष्वासो महीभर्ता श्रीनिवासः सतां गतिः ।
अनिरुद्धः सुरानन्दो गोविन्दो गोविदां पतिः ॥ मरीचिर्दमनो
हंसः सुपर्णो भुजगोत्तमः । हिरण्यनाभः सुतपाः पद्मनाभः
प्रजापतिः ॥ अमृत्युः सर्वदृक् सिंहः सन्धाता सन्धिमान्
स्थिरः । अजो दुर्मर्षणः शास्ता विश्रुतात्मा सुरारिहा ॥
गुरुर्गुरुतमो धाम सत्यः सत्यपराक्रमः । निमिषोऽनिमिषः
स्रग्वी वाचस्पतिरुदारधीः ॥अग्रणीर्ग्रामणीः श्रीमान् न्यायो
नेता समीरणः । सहस्रमूर्धा विश्वात्मा सहस्राक्षः सहस्रपात्
॥आवर्तनो निवृत्तात्मा संवृतः सम्प्रमर्दनः । अहः संवर्तको
वह्निरनिलो धरणीधरः ॥सुप्रसादः प्रसन्नात्मा

विश्वधृग्विश्वभुग्विभुः । सत्कर्ता सत्कृतः साधुर्जह्नुर्नारायणो नरः ॥असङ्ख्येयोऽप्रमेयात्मा विशिष्टः शिष्टकृच्छुचिः । सिद्धार्थः सिद्धसङ्कल्पः सिद्धिदः सिद्धिसाधनः ॥ वृषाही वृषभो विष्णुर्वृषपर्वा वृषोदरः । वर्धनो वर्धमानश्च विविक्तः श्रुतिसागरः ॥ सुभुजो दुर्धरो वाग्मी महेन्द्रो वसुदो वसुः । नैकरूपो बृहद्रूपः शिपिविष्टः प्रकाशनः ॥
ओजस्तेजोद्युतिधरः प्रकाशात्मा प्रतापनः । ऋद्धः स्पष्टाक्षरो मन्त्रश्चन्द्रांशुर्भास्करद्युतिः ॥ अमृतांशूद्भवो भानुः शशबिन्दुः सुरेश्वरः । औषधं जगतः सेतुः सत्यधर्मपराक्रमः ॥ भूतभव्यभवन्नाथः पवनः पावनोऽनलः । कामहा कामकृत्कान्तः कामः कामप्रदः प्रभुः ॥ युगादिकृद्युगावर्तो नैकमायो महाशनः । अदृश्यो व्यक्तरूपश्च सहस्रजिदनन्तजित् ॥ इष्टोऽविशिष्टः शिष्टेष्टः शिखण्डी नहुषो वृषः । क्रोधहा क्रोधकृत्कर्ता विश्वबाहुर्महीधरः ॥ अच्युतः प्रथितः प्राणः प्राणदो वासवानुजः । अपांनिधिरधिष्ठानमप्रमत्तः प्रतिष्ठितः ॥ स्कन्दः स्कन्दधरो धुर्यो वरदो वायुवाहनः । वासुदेवो बृहद्भानुरादिदेवः पुरन्दरः ॥ अशोकस्तारणस्तारः शूरः शौरिर्जनेश्वरः । अनुकूलः शतावर्तः पद्मी पद्मनिभेक्षणः ॥पद्मनाभोऽरविन्दाक्षः पद्मगर्भः शरीरभृत् । महर्द्धिर्ऋद्धो

वृद्धात्मा महाक्षो गरुडध्वजः ॥ अतुलः शरभो भीमः समयज्ञो हविर्हरिः । सर्वलक्षणलक्षण्यो लक्ष्मीवान् समितिञ्जयः ॥ विक्षरो रोहितो मार्गो हेतुर्दामोदरः सहः । महीधरो महाभागो वेगवानमिताशनः ॥उद्भवः क्षोभणो देवः श्रीगर्भः परमेश्वरः । करणं कारणं कर्ता विकर्ता गहनो गुहः ॥ व्यवसायो व्यवस्थानः संस्थानः स्थानदो ध्रुवः । परर्द्धिः परमस्पष्टस्तुष्टः पुष्टः शुभेक्षणः ॥ रामो विरामो विरजो मार्गो नेयो नयोऽनयः । ओर् विरामो विरतो वीरः शक्तिमतां श्रेष्ठो धर्मो धर्मविदुत्तमः ॥ वैकुण्ठः पुरुषः प्राणः प्राणदः प्रणवः पृथुः । हिरण्यगर्भः शत्रुघ्नो व्याप्तो वायुरधोक्षजः ॥ ऋतुः सुदर्शनः कालः परमेष्ठी परिग्रहः । उग्रः संवत्सरो दक्षो विश्रामो विश्वदक्षिणः ॥ विस्तारः स्थावरस्थाणुः प्रमाणं बीजमव्ययम् । अर्थोऽनर्थो महाकोशो महाभोगो महाधनः ॥ अनिर्विण्णः स्थविष्ठोऽभूर्धर्मयूपो महामखः । नक्षत्रनेमिर्नक्षत्री क्षमः क्षामः समीहनः ॥ यज्ञ इज्यो महेज्यश्च क्रतुः सत्रं सतां गतिः । सर्वदर्शी विमुक्तात्मा सर्वज्ञो ज्ञानमुत्तमम् ॥ सुव्रतः सुमुखः सूक्ष्मः सुघोषः सुखदः सुहृत् । मनोहरो जितक्रोधो वीरबाहुर्विदारणः ॥ स्वापनः स्ववशो व्यापी नैकात्मा नैककर्मकृत् । वत्सरो वत्सलो वत्सी रत्नगर्भो धनेश्वरः ॥

धर्मगुब्धर्मकृद्धर्मी सदसत्क्षरमक्षरम् । अविज्ञाता
सहस्रांशुर्विधाता कृतलक्षणः ॥ गभस्तिनेमिः सत्त्वस्थः
सिंहो भूतमहेश्वरः । आदिदेवो महादेवो देवेशो देवभृद्गुरुः
॥ उत्तरो गोपतिर्गोप्ता ज्ञानगम्यः पुरातनः ।
शरीरभूतभृद्भोक्ता कपीन्द्रो भूरिदक्षिणः ॥ सोमपोऽमृतपः
सोमः पुरुजित्पुरुसत्तमः । विनयो जयः सत्यसन्धो दाशार्हः
सात्वताम्पतिः ॥ जीवो विनयिता साक्षी
मुकुन्दोऽमितविक्रमः । अम्भोनिधिरनन्तात्मा
महोदधिशयोऽन्तकः ॥ अजो महार्हः स्वाभाव्यो जितामित्रः
प्रमोदनः । आनन्दो नन्दनो नन्दः सत्यधर्मा त्रिविक्रमः ॥
महर्षिः कपिलाचार्यः कृतज्ञो मेदिनीपतिः ।
त्रिपदस्त्रिदशाध्यक्षो महाशृङ्गः कृतान्तकृत् ॥ महावराहो
गोविन्दः सुषेणः कनकाङ्गदी । गुह्यो गभीरो गहनो
गुप्तश्चक्रगदाधरः ॥ वेधाः स्वाङ्गोऽजितः कृष्णो दृढः
सङ्कर्षणोऽच्युतः । वरुणो वारुणो वृक्षः पुष्कराक्षो महामनाः
॥ भगवान् भगहाऽऽनन्दी वनमाली हलायुधः । आदित्यो
ज्योतिरादित्यः सहिष्णुर्गतिसत्तमः ॥ सुधन्वा
खण्डपरशुर्दारुणो द्रविणप्रदः । दिवस्पृक् सर्वदृग्व्यासो
वाचस्पतिरयोनिजः ॥ वर् दिविस्पृक् त्रिसामा सामगः साम
निर्वाणं भेषजं भिषक् । संन्यासकृच्छमः शान्तो निष्ठा

शान्तिः परायणम् ॥ शुभाङ्गः शान्तिदः स्रष्टा कुमुदः कुवलेशयः । गोहितो गोपतिर्गोप्ता वृषभाक्षो वृषप्रियः ॥ अनिवर्ती निवृत्तात्मा सङ्क्षेप्ता क्षेमकृच्छिवः । श्रीवत्सवक्षाः श्रीवासः श्रीपतिः श्रीमतांवरः ॥ श्रीदः श्रीशः श्रीनिवासः श्रीनिधिः श्रीविभावनः । श्रीधरः श्रीकरः श्रेयः श्रीमाँल्लोकत्रयाश्रयः ॥ स्वक्षः स्वङ्गः शतानन्दो नन्दिर्ज्योतिर्गणेश्वरः । विजितात्माऽविधेयात्मा सत्कीर्तिश्छिन्नसंशयः ॥ उदीर्णः सर्वतश्चक्षुरनीशः शाश्वतस्थिरः । भूशयो भूषणो भूतिर्विशोकः शोकनाशनः ॥ अर्चिष्मानर्चितः कुम्भो विशुद्धात्मा विशोधनः । अनिरुद्धोऽप्रतिरथः प्रद्युम्नोऽमितविक्रमः ॥ कालनेमिनिहा वीरः शौरिः शूरजनेश्वरः । त्रिलोकात्मा त्रिलोकेशः केशवः केशिहा हरिः ॥ कामदेवः कामपालः कामी कान्तः कृतागमः । अनिर्देश्यवपुर्विष्णुर्वीरोऽनन्तो धनञ्जयः ॥ ब्रह्मण्यो ब्रह्मकृद् ब्रह्मा ब्रह्म ब्रह्मविवर्धनः । ब्रह्मविद् ब्राह्मणो ब्रह्मी ब्रह्मज्ञो ब्राह्मणप्रियः ॥ महाक्रमो महाकर्मा महातेजा महोरगः । महाक्रतुर्महायज्वा महायज्ञो महाहविः ॥ स्तव्यः स्तवप्रियः स्तोत्रं स्तुतिः स्तोता रणप्रियः । पूर्णः पूरयिता पुण्यः पुण्यकीर्तिरनामयः ॥ मनोजवस्तीर्थकरो वसुरेता वसुप्रदः । वसुप्रदो वासुदेवो वसुर्वसुमना हविः ॥ सद्गतिः

सत्कृतिः सत्ता सद्भूतिः सत्परायणः । शूरसेनो यदुश्रेष्ठः
सन्निवासः सुयामुनः ॥ भूतावासो वासुदेवः
सर्वासुनिलयोऽनलः । दर्पहा दर्पदो दृप्तो दुर्धरोऽथापराजितः
॥ विश्वमूर्तिर्महामूर्तिर्दीप्तमूर्तिरमूर्तिमान् । अनेकमूर्तिरव्यक्तः
शतमूर्तिः शताननः ॥ एको नैकः सवः कः किं यत्
तत्पदमनुत्तमम् । लोकबन्धुर्लोकनाथो माधवो भक्तवत्सलः
॥ सुवर्णवर्णो हेमाङ्गो वराङ्गश्चन्दनाङ्गदी । वीरहा विषमः
शून्यो घृताशीरचलश्चलः ॥ अमानी मानदो मान्यो
लोकस्वामी त्रिलोकधृक् । सुमेधा मेधजो धन्यः सत्यमेधा
धराधरः ॥ तेजोवृषो द्युतिधरः सर्वशस्त्रभृतां वरः । प्रग्रहो
निग्रहो व्यग्रो नैकशृङ्गो गदाग्रजः ॥
चतुर्मूर्तिश्चतुर्बाहुश्चतुर्व्यूहश्चतुर्गतिः । चतुरात्मा
चतुर्भावश्चतुर्वेदविदेकपात् ॥ समावर्तोऽनिवृत्तात्मा दुर्जयो
दुरतिक्रमः । दुर्लभो दुर्गमो दुर्गो दुरावासो दुरारिहा ॥
शुभाङ्गो लोकसारङ्गः सुतन्तुस्तन्तुवर्धनः । इन्द्रकर्मा
महाकर्मा कृतकर्मा कृतागमः ॥ उद्भवः सुन्दरः सुन्दो
रत्ननाभः सुलोचनः । अर्को वाजसनः शृङ्गी जयन्तः
सर्वविज्जयी ॥ सुवर्णबिन्दुरक्षोभ्यः सर्ववागीश्वरेश्वरः ।
महाह्रदो महागर्तो महाभूतो महानिधिः ॥ कुमुदः कुन्दरः
कुन्दः पर्जन्यः पावनोऽनिलः । अमृताशोऽमृतवपुः सर्वज्ञः

सर्वतोमुखः ॥सुलभः सुव्रतः सिद्धः शत्रुजिच्छत्रुतापनः ।
न्यग्रोधोऽदुम्बरोऽश्वत्थश्चाणूरान्ध्रनिषूदनः ॥ सहस्रार्चिः
सप्तजिह्वः सप्तैधाः सप्तवाहनः । अमूर्तिरनघोऽचिन्त्यो
भयकृद्भयनाशनः ॥ अणुर्बृहत्कृशः स्थूलो गुणभृन्निर्गुणो
महान् । अधृतः स्वधृतः स्वास्यः प्राग्वंशो वंशवर्धनः ॥
भारभृत् कथितो योगी योगीशः सर्वकामदः । आश्रमः
श्रमणः क्षामः सुपर्णो वायुवाहनः ॥ धनुर्धरो धनुर्वेदो दण्डो
दमयिता दमः । अपराजितः सर्वसहो नियन्ताऽनियमोऽयमः
॥ सत्त्ववान् सात्त्विकः सत्यः सत्यधर्मपरायणः । अभिप्रायः
प्रियार्होऽर्हः प्रियकृत् प्रीतिवर्धनः ॥विहायसगतिर्ज्योतिः
सुरुचिर्हुतभुग्विभुः । रविर्विरोचनः सूर्यः सविता रविलोचनः
॥अनन्तो हुतभुग्भोक्ता सुखदो नैकजोऽग्रजः । अनिर्विण्णः
सदामर्षी लोकाधिष्ठानमद्भुतः ॥ सनात्सनातनतमः कपिलः
कपिरव्ययः । स्वस्तिदः स्वस्तिकृत्स्वस्ति
स्वस्तिभुक्स्वस्तिदक्षिणः ॥ अरौद्रः कुण्डली चक्री
विक्रम्यूर्जितशासनः । शब्दातिगः शब्दसहः शिशिरः
शर्वरीकरः ॥ अक्रूरः पेशलो दक्षो दक्षिणः क्षमिणांवरः ।
विद्वत्तमो वीतभयः पुण्यश्रवणकीर्तनः ॥ उत्तारणो
दुष्कृतिहा पुण्यो दुःस्वप्ननाशनः । वीरहा रक्षणः सन्तो
जीवनः पर्यवस्थितः ॥ अनन्तरूपोऽनन्तश्रीर्जितमन्युर्भयापहः

। चतुरश्रो गभीरात्मा विदिशो व्यादिशो दिशः ॥
अनादिर्भूर्भुवो लक्ष्मीः सुवीरो रुचिराङ्गदः । जननो
जनजन्मादिर्भीमो भीमपराक्रमः ॥ आधारनिलयोऽधाता
पुष्पहासः प्रजागरः । ऊर्ध्वगः सत्पथाचारः प्राणदः प्रणवः
पणः ॥ प्रमाणं प्राणनिलयः प्राणभृत्प्राणजीवनः । तत्त्वं
तत्त्वविदेकात्मा जन्ममृत्युजरातिगः ॥ भूर्भुवःस्वस्तरुस्तारः
सविता प्रपितामहः । यज्ञो यज्ञपतिर्यज्वा यज्ञाङ्गो
यज्ञवाहनः ॥ यज्ञभृद् यज्ञकृद् यज्ञी यज्ञभुग् यज्ञसाधनः ।
यज्ञान्तकृद् यज्ञगुह्यमन्नमन्नाद एव च ॥ आत्मयोनिः
स्वयञ्जातो वैखानः सामगायनः । देवकीनन्दनः स्रष्टा
क्षितीशः पापनाशनः ॥ शङ्खभृन्नन्दकी चक्री शार्ङ्गधन्वा
गदाधरः । रथाङ्गपाणिरक्षोभ्यः सर्वप्रहरणायुधः ॥
सर्वप्रहरणायुध ॐ नम इति ।
वनमाली गदी शार्ङ्गी शङ्खी चक्री च नन्दकी । श्रीमान्
नारायणो विष्णुर्वासुदेवोऽभिरक्षतु ॥
ॐ नमो नमः इतीदं कीर्तनीयस्य केशवस्य महात्मनः ।
नाम्नां सहस्रं दिव्यानामशेषेण प्रकीर्तितम्। ॥ य इदं
शृणुयान्नित्यं यश्चापि परिकीर्तयेत् ॥ नाशुभं प्राप्नुयात्
किञ्चित्सोऽमुत्रेह च मानवः ॥ वेदान्तगो ब्राह्मणः स्यात्
क्षत्रियो विजयी भवेत् । वैश्यो धनसमृद्धः स्यात् शूद्रः

सुखमवाप्नुयात् ॥ धर्मार्थी प्राप्नुयाद्धर्ममर्थार्थी चार्थमाप्नुयात्
। कामानवाप्नुयात् कामी प्रजार्थी प्राप्नुयात्प्रजाम्। ॥
भक्तिमान् यः सदोत्थाय शुचिस्तद्गतमानसः । सहस्रं
वासुदेवस्य नाम्नामेतत् प्रकीर्तयेत् ॥ यशः प्राप्नोति विपुलं
ज्ञातिप्राधान्यमेव च । अचलां श्रियमाप्नोति श्रेयः
प्राप्नोत्यनुत्तमम्। ॥ न भयं क्वचिदाप्नोति वीर्यं तेजश्च
विन्दति । भवत्यरोगो द्युतिमान् बलरूप गुणान्वितः ॥
रोगार्तो मुच्यते रोगाद्बद्धो मुच्येत बन्धनात् । भयान्मुच्येत
भीतस्तु मुच्येतापन्न आपदः ॥ दुर्गाण्यतितरत्याशु पुरुषः
पुरुषोत्तमम् । स्तुवन्नामसहस्रेण नित्यं भक्तिसमन्वितः ॥
वासुदेवाश्रयो मर्त्यो वासुदेवपरायणः । सर्वपापविशुद्धात्मा
याति ब्रह्म सनातनम्। ॥ न वासुदेव भक्तानामशुभं विद्यते
क्वचित् । जन्ममृत्युजरा व्याधिभयं नैवोपजायते ॥ इमं
स्तवमधीयानः श्रद्धाभक्ति समन्वितः । युज्येतात्म
सुखक्षान्ति श्रीधृति स्मृति कीर्तिभिः ॥ न क्रोधो न च
मात्सर्यं न लोभो नाशुभामतिः । भवन्ति कृतपुण्यानां
भक्तानां पुरुषोत्तमे ॥ द्यौः सचन्द्रार्कनक्षत्रा खं दिशो
भूर्महोदधिः । वासुदेवस्य वीर्येण विधृतानि महात्मनः ॥
ससुरासुरगन्धर्वं सयक्षोरगराक्षसम् । जगद्वशे वर्ततेदं
कृष्णस्य स चराचरम्। ॥ इन्द्रियाणि मनोबुद्धिः सत्त्वं तेजो

बलं धृतिः । वासुदेवात्मकान्याहुः। क्षेत्रं क्षेत्रज्ञ एव च ॥
सर्वागमानामाचारः प्रथमं परिकल्पते । आचरप्रभवो धर्मो
धर्मस्य प्रभुरच्युतः ॥ ऋषयः पितरो देवा महाभूतानि
धातवः । जङ्गमाजङ्गमं चेदं जगन्नारायणोद्भवम् ॥
योगोज्ञानं तथा साङ्ख्यं विद्याः शिल्पादिकर्म च । वेदाः
शास्त्राणि विज्ञानमेतत्सर्वं जनार्दनात् ॥ एको विष्णुर्महद्भूतं
पृथग्भूतान्यनेकशः । त्रींलोकान्व्याप्य भूतात्मा भुङ्क्ते
विश्वभुगव्ययः ॥ इमं स्तवं भगवतो विष्णोर्व्यासेन कीर्तितम्
। पठेद्य इच्चेत्पुरुषः श्रेयः प्राप्तुं सुखानि च ॥ विश्वेश्वरमजं
देवं जगतः प्रभुमव्ययम्। भजन्ति ये पुष्कराक्षं न ते यान्ति
पराभवम् । अर्जुन उवाच पद्मपत्र विशालाक्ष पद्मनाभ
सुरोत्तम । भक्ताना मनुरक्तानां त्राता भव जनार्दन ॥
श्रीभगवानुवाच यो मां नामसहस्रेण स्तोतुमिच्छति पाण्डव ।
सोहमेकेन श्लोकेन स्तुत एव न संशयः ॥ ॥
नमोऽस्त्वनन्ताय सहस्रमूर्तये सहस्रपादाक्षिशिरोरुबाहवे ।
सहस्रनाम्ने पुरुषाय शाश्वते सहस्रकोटी युगधारिणे नमः ॥
नमः कमलनाभाय नमस्ते जलशायिने । नमस्ते केशवानन्त
वासुदेव नमोऽस्तुते ॥ वासना वासुदेवस्य वासितं भुवन
त्रयं सर्वभूत निवासेनं वासुदेव नमोस्तुते नमो ब्रह्मण्यदेवाय
गोब्राह्मणहिताय च । जगद्धिताय कृष्णाय गोविन्दाय नमो

नमः ॥ आकाशात्पतितं तोयं यथा गच्छति सागरम् ।
सर्वदेवनमस्कारः केशवं प्रति गच्छति ॥ एष निष्कण्टकः
पन्था यत्र सम्पूज्यते हरिः । कुपथं तं विजानीयाद्
गोविन्दरहितागमम् ॥ सर्ववेदेषु यत्पुण्यं सर्वतीर्थेषु
यत्फलम् । तत्फलं समवाप्नोति स्तुत्वा देवं जनार्दनम् ॥ यो
नरः पठते नित्यं त्रिकालं केशवालये । द्विकालमेककालं वा
क्रूरं सर्वं व्यपोहति ॥ दह्यन्ते रिपवस्तस्य सौम्याः सर्वे
सदा ग्रहाः । विलीयन्ते च पापानि स्तवे ह्यस्मिन् प्रकीर्तिते
॥ येने ध्यातः श्रुतो येन येनायं पठ्यते स्तवः । दत्तानि
सर्वदानानि सुराः सर्वे समर्चिताः ॥ इह लोके परे वापि न
भयं विद्यते क्वचित् । नाम्नां सहस्रं योऽधीते द्वादश्यां मम
सन्निधौ ॥ शनैर्दहन्ति पापानि कल्पकोटीशतानि च ।
अश्वत्थसन्निधौ पार्थ ध्यात्वा मनसि केशवम् ॥
पठेन्नामसहस्रं तु गवां कोटिफलं लभेत् । शिवालये
पठेनित्यं तुलसीवनसंस्थितः ॥ नरो मुक्तिमवाप्नोति
चक्रपाणेर्वचो यथा । ब्रह्महत्यादिकं घोरं सर्वपापं विनश्यति
॥ विलयं यान्ति पापानि चान्यपापस्य का कथा ।
सर्वपापविनिर्मुक्तो विष्णुलोकं स गच्छति ॥ इति श्री
महाभारते शत सहस्त्रयां संहितायां वैयासिकां शान्ति
पर्वाणि श्री विष्णुसहस्त्रनाम संपूर्ण॥

श्री शिवमहिमा स्तोत्रं

॥ श्रीशिवमहिम्नस्तोत्र (पुष्पदन्त) ॥ ॥ ॐ नमः शिवाय ॥ ॥ अथ श्री शिवमहिम्नस्तोत्रम् ॥ ॐ श्री गणेशाय नमः
महिम्नः पारं ते परमविदुषो यद्यसदृशी स्तुतिर्ब्रह्मादीनामपि तदवसन्नास्त्वयि गिरः । अथाऽवाच्यः सर्वः स्वमतिपरिणामावधि गृणन् ममाप्येष स्तोत्रे हर निरपवादः परिकरः ॥ १॥ अतीतः पंथानं तव च महिमा वाङ्मनसयोः अतद्व्यावृत्त्या यं चकितमभिधत्ते श्रुतिरपि । स कस्य स्तोतव्यः कतिविधगुणः कस्य विषयः पदे त्वर्वाचीने पतति

न मनः कस्य न वचः ॥ २॥ मधुस्फीता वाचः परमममृतं निर्मितवतः तव ब्रह्मन् किं वागपि सुरगुरोर्विस्मयपदम् । मम त्वेतां वाणीं गुणकथनपुण्येन भवतः पुनामीत्यर्थेऽस्मिन् पुरमथन बुद्धिर्व्यवसिता ॥ ३॥ तवैश्वर्यं यत्तज्जगदुदयरक्षाप्रलयकृत् त्रयीवस्तु व्यस्तं तिस्रुषु गुणभिन्नासु तनुषु । अभव्यानामस्मिन् वरद रमणीयामरमणीं विहन्तुं व्याक्रोशीं विदधत इहैके जडधियः ॥ ४॥ किमीहः किंकायः स खलु किमुपायस्त्रिभुवनं किमाधारो धाता सृजति किमुपादान इति च । अतर्क्यैश्वर्ये त्वय्यनवसर दुःस्थो हतधियः कुतर्कोऽयं कांश्चित् मुखरयति मोहाय जगतः ॥ ५॥ अजन्मानो लोकाः किमवयववन्तोऽपि जगतां अधिष्ठातारं किं भवविधिरनादृत्य भवति । अनीशो वा कुर्याद् भुवनजनने कः परिकरो यतो मन्दास्त्वां प्रत्यमरवर संशेरत इमे ॥ ६॥ त्रयी साङ्ख्यं योगः पशुपतिमतं वैष्णवमिति प्रभिन्ने प्रस्थाने परमिदमदः पथ्यमिति च । रुचीनां वैचित्र्यादृजुकुटिल नानापथजुषां नृणामेको गम्यस्त्वमसि पयसामर्णव इव ॥ ७॥ महोक्षः खट्वाङ्गं परशुरजिनं भस्म फणिनः कपालं चेतीयत्तव वरद तन्त्रोपकरणम् । सुरास्तां तामृद्धिं दधति तु भवद्भूप्रणिहितां न हि स्वात्मारामं विषयमृगतृष्णा भ्रमयति

॥ ८॥ ध्रुवं कश्चित् सर्वं सकलमपरस्त्वध्रुवमिदं परो
ध्रौव्याऽध्रौव्ये जगति गदति व्यस्तविषये ।
समस्तेऽप्येतस्मिन् पुरमथन तैर्विस्मित इव स्तुवन् जिह्रेमि
त्वां न खलु ननु धृष्टा मुखरता ॥ ९॥ तवैश्वर्यं यत्नाद्
यदुपरि विरिञ्चिर्हरिरधः परिच्छेतुं
यातावनिलमनलस्कन्धवपुषः । ततो भक्तिश्रद्धा-भरगुरु-
गृणद्भ्यां गिरिश यत् स्वयं तस्थे ताभ्यां तव किमनुवृत्तिर्न
फलति ॥ १०॥ अयत्नादासाद्य त्रिभुवनमवैरव्यतिकरं
दशास्यो यद्बाहूनभृत-रणकण्डू-परवशान् । शिरःपद्मश्रेणी-
रचितचरणाम्भोरुह-बलेः स्थिरायास्त्वद्भक्तेस्त्रिपुरहर
विस्फूर्जितमिदम् ॥ ११॥ अमुष्य त्वत्सेवा-समधिगतसारं
भुजवनं बलात् कैलासेऽपि त्वदधिवसतौ विक्रमयतः ।
अलभ्यापातालेऽप्यलसचलितांगुष्ठशिरसि प्रतिष्ठा त्वय्यासीद्
ध्रुवमुपचितो मुह्यति खलः ॥ १२॥ यदृद्धिं सुत्राम्णो वरद
परमोच्चैरपि सतीं अधश्चक्रे बाणः परिजनविधेयत्रिभुवनः ।
न तच्चित्रं तस्मिन् वरिवसितरि त्वच्चरणयोः न कस्याप्युन्नत्यै
भवति शिरसस्त्वय्यवनतिः ॥ १३॥ अकाण्ड-ब्रह्माण्ड-
क्षयचकित-देवासुरकृपा विधेयस्याऽऽसीद् यस्त्रिनयन विषं
संहृतवतः । स कल्माषः कण्ठे तव न कुरुते न श्रियमहो
विकारोऽपि श्लाघ्यो भुवन-भय- भङ्ग- व्यसनिनः ॥ १४॥

असिद्धार्था नैव क्वचिदपि सदेवासुरनरे निवर्तन्ते नित्यं
जगति जयिनो यस्य विशिखाः । स पश्यन्नीश
त्वामितरसुरसाधारणमभूत् स्मरः स्मर्तव्यात्मा न हि वशिषु
पथ्यः परिभवः ॥ १५॥ मही पादाघाताद् व्रजति सहसा
संशयपदं पदं विष्णोर्भ्राम्यद् भुज-परिघ-रुग्ण-ग्रह- गणम् ।
मुहुर्द्यौर्दौस्थ्यं यात्यनिभृत-जटा-ताडित-तटा जगद्रक्षायै त्वं
नटसि ननु वामैव विभुता ॥ १६॥ वियद्व्यापी तारा-गण-
गुणित-फेनोद्गम-रुचिः प्रवाहो वारां यः पृषतलघुदृष्टः
शिरसि ते । जगद्वीपाकारं जलधिवलयं तेन कृतमिति
अनेनैवोन्नेयं धृतमहिम दिव्यं तव वपुः ॥ १७॥ रथः क्षोणी
यन्ता शतधृतिरगेन्द्रो धनुरथो रथाङ्गे चन्द्रार्कौ रथ-चरण-
पाणिः शर इति । दिधक्षोस्ते कोऽयं त्रिपुरतृणमाडम्बर
विधिः विधेयैः क्रीडन्त्यो न खलु परतन्त्राः प्रभुधियः ॥
१८॥ हरिस्ते साहस्रं कमल बलिमाधाय पदयोः यदेकोने
तस्मिन् निजमुदहरन्नेत्रकमलम् । गतो भक्त्युद्रेकः
परिणतिमसौ चक्रवपुषः त्रयाणां रक्षायै त्रिपुरहर जागर्ति
जगताम् ॥ १९॥ क्रतौ सुप्ते जाग्रत् त्वमसि फलयोगे
क्रतुमतां क्व कर्म प्रध्वस्तं फलति पुरुषाराधनमृते ।
अतस्त्वां सम्प्रेक्ष्य क्रतुषु फलदान-प्रतिभुवं श्रुतौ श्रद्धां
बध्वा दृढपरिकरः कर्मसु जनः ॥ २०॥ क्रियादक्षो दक्षः

क्रतुपतिरधीशस्तनुभृतां ऋषीणामार्त्विज्यं शरणद सदस्याः सुर-गणाः । क्रतुभ्रंशस्त्वत्तः क्रतुफल-विधान-व्यसनिनः ध्रुवं कर्तुं श्रद्धा विधुरमभिचाराय हि मखाः ॥ २१॥ प्रजानाथं नाथ प्रसभमभिकं स्वां दुहितरं गतं रोहिद् भूतां रिरमयिषुमृष्यस्य वपुषा । धनुष्पाणेर्यातं दिवमपि सपत्राकृतममुं त्रसन्तं तेऽद्यापि त्यजति न मृगव्याधरभसः ॥ २२॥ स्वलावण्याशंसा धृतधनुषमह्नाय तृणवत् पुरः प्लुष्टं दृष्ट्वा पुरमथन पुष्पायुधमपि । यदि स्त्रैणं देवी यमनिरत-देहार्ध-घटनात् अवैति त्वामद्धा बत वरद मुग्धा युवतयः ॥ २३॥ श्मशानेष्वाक्रीडा स्मरहर पिशाचाः सहचराः चिता-भस्मालेपः स्रगपि नृकरोटी-परिकरः । अमङ्गल्यं शीलं तव भवतु नामैवमखिलं तथापि स्मर्तॄणां वरद परमं मङ्गलमसि ॥ २४॥ मनः प्रत्यक् चित्ते सविधमविधायात्त-मरुतः प्रहृष्यद्रोमाणः प्रमद-सलिलोत्सङ्गति-दृशः । यदालोक्याह्लादं ह्रद इव निमज्यामृतमये दधत्यन्तस्तत्त्वं किमपि यमिनस्तत् किल भवान् ॥ २५॥ त्वमर्कस्त्वं सोमस्त्वमसि पवनस्त्वं हुतवहः त्वमापस्त्वं व्योम त्वमु धरणिरात्मा त्वमिति च । परिच्छिन्नामेवं त्वयि परिणता बिभ्रति गिरं न विद्मस्तत्तत्त्वं वयमिह तु यत् त्वं न भवसि ॥ २६॥ त्रयीं तिस्रो वृत्तीस्त्रिभुवनमथो त्रीनपि सुरान्

अकाराद्यैर्वर्णैस्त्रिभिरभिदधत् तीर्णविकृति । तुरीयं ते धाम ध्वनिभिरवरुन्धानमणुभिः समस्त-व्यस्तं त्वां शरणद गृणात्योमिति पदम् ॥ २७॥ भवः शर्वो रुद्रः पशुपतिरथोग्रः सहमहान् तथा भीमेशानाविति यदभिधानाष्टकमिदम् । अमुष्मिन् प्रत्येकं प्रविचरति देव श्रुतिरपि प्रियायास्मैधाम्ने प्रणिहित-नमस्योऽस्मि भवते ॥ २८॥ नमो नेदिष्ठाय प्रियदव दविष्ठाय च नमः नमः क्षोदिष्ठाय स्मरहर महिष्ठाय च नमः । नमो वर्षिष्ठाय त्रिनयन यविष्ठाय च नमः नमः सर्वस्मै ते तदिदमतिसर्वाय च नमः ॥ २९॥ बहुल-रजसे विश्वोत्पत्तौ भवाय नमो नमः प्रबल-तमसे तत् संहारे हराय नमो नमः । जन-सुखकृते सत्त्वोद्रिक्तौ मृडाय नमो नमः प्रमहसि पदे निस्त्रैगुण्ये शिवाय नमो नमः ॥ ३०॥ कृश-परिणति-चेतः क्लेशवश्यं क्व चेदं क्व च तव गुण-सीमोल्लङ्घिनी शश्वदृद्धिः । इति चकितममन्दीकृत्य मां भक्तिराधाद् वरद चरणयोस्ते वाक्य-पुष्पोपहारम् ॥ ३१॥ असित-गिरि-समं स्यात् कज्जलं सिन्धु-पात्रे सुर-तरुवर-शाखा लेखनी पत्रमुर्वी । लिखति यदि गृहीत्वा शारदा सर्वकालं तदपि तव गुणानामीश पारं न याति ॥ ३२॥ असुर-सुर-मुनीन्द्रैरर्चितस्येन्दु-मौलेः ग्रथित-गुणमहिम्नो निर्गुणस्येश्वरस्य । सकल-गण-वरिष्ठः पुष्पदन्ताभिधानः रुचिरमलघुवृत्तैः

स्तोत्रमेतच्चकार ॥ ३३॥ अहरहरनवद्यं धूर्जटेः स्तोत्रमेतत् पठति परमभक्त्या शुद्ध-चित्तः पुमान् यः । स भवति शिवलोके रुद्रतुल्यस्तथाऽत्र प्रचुरतर-धनायुः पुत्रवान् कीर्तिमांश्च ॥ ३४॥ महेशान्नापरो देवो महिम्नो नापरा स्तुतिः । अघोरान्नापरो मन्त्रो नास्ति तत्त्वं गुरोः परम् ॥ ३५॥ दीक्षा दानं तपस्तीर्थं ज्ञानं यागादिकाः क्रियाः । महिम्नस्तव पाठस्य कलां नार्हन्ति षोडशीम् ॥ ३६॥ कुसुमदशन-नामा सर्व-गन्धर्व-राजः शशिधरवर-मौलेर्देवदेवस्य दासः । स खलु निज-महिम्नो भ्रष्ट एवास्य रोषात् स्तवनमिदमकार्षीद् दिव्य-दिव्यं महिम्नः ॥ ३७॥ सुरगुरुमभिपूज्य स्वर्ग-मोक्षैक-हेतुं पठति यदि मनुष्यः प्राञ्जलिर्नान्य-चेताः । व्रजति शिव-समीपं किन्नरैः स्तूयमानः स्तवनमिदममोघं पुष्पदन्तप्रणीतम् ॥ ३८॥ आसमाप्तमिदं स्तोत्रं पुण्यं गन्धर्व-भाषितम् । अनौपम्यं मनोहारि सर्वमीश्वरवर्णनम् ॥ ३९॥ इत्येषा वाङ्मयी पूजा श्रीमच्छङ्कर-पादयोः । अर्पिता तेन देवेशः प्रीयतां मे सदाशिवः ॥ ४०॥ तव तत्त्वं न जानामि कीदृशोऽसि महेश्वर । यादृशोऽसि महादेव तादृशाय नमो नमः ॥ ४१॥ एककालं द्विकालं वा त्रिकालं यः पठेन्नरः । सर्वपाप-विनिर्मुक्तः शिव लोके महीयते ॥ ४२॥ श्री पुष्पदन्त-मुख-पङ्कज-निर्गतेन स्तोत्रेण किल्बिष-हरेण हर-

प्रियेण । कण्ठस्थितेन पठितेन समाहितेन सुप्रीणितो भवति भूतपतिर्महेशः ॥ ४३॥ ॥ इति श्री पुष्पदन्त विरचितं शिवमहिम्नः स्तोत्रं संपूर्ण ॥

१. यन्त्र ३४ –यह यन्त्र देवी कालिका का यन्त्र है। सर्वमङ्गल सर्वसिद्धिप्रदायक यन्त्र। प्रत्येक वर्ण के साथ मंत्र के उच्चारण का विधान है । दीपावली की रात्रि को अनार की कलम से १०८ बार मंत्र लिखें अथवा ४० दिन तक लगातार मंत्र लिखें। बाद में उन पत्रों को नदी में प्रवाहित करने का विधान है ।
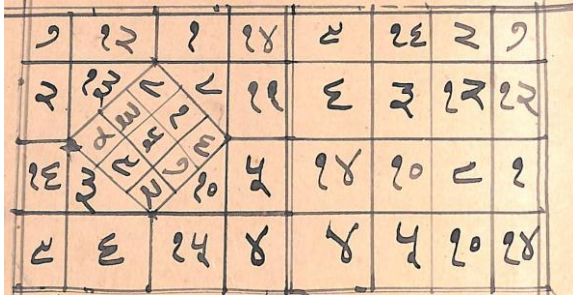
७	१२	१	१४
२	१३	८	११
१६	३	१०	५
९	६	१५	४

८	१	६
३	५	७
४	९	२

९	१६	२	७
६	३	१२	१२
१४	१०	८	१
४	५	१०	१४

यन्त्र ३४ का - ॐ सत्तो पुन्नी कालका (७) बारांह वर्ष कुमार (१२) एको माई परमेश्वरी (१) चौदांह भवन निवास (१४) दोहीं पखी निर्मली (२) तेरांह देवी देव (१३) अष्ट

भुजी परमेश्वरी (८) ग्यारंह रूद्र सेन (११) सोलांह कला सम्पूर्ण (१६) त्रिनयनी भरपूर (३) दशो द्वारी निर्मली (१०) पञ्च करे कल्याण (५) नौ निहारी (९)षट् दर्शनी (६) पन्द्रंह तिथि जान (१५) चौंह कूंटी (४) निर्मली कर काली कल्याण ।।

(अन्यत्रः - सात पूनम कालका (७) बाराह वरस कवार (१२) एको देवी जानिये (१) चौदह भुवन द्वार (१४) द्वि पक्षे निर्मलिये (२) तेरह देवन देव (१३) अष्टभुजी परमेश्वरी (८) ग्यारह रूद्र देवता (११) सोलाह कला सम्पूर्ण (१६) तीन नयन भरपूर (३) दसो द्वारी (१०) तु ही मां , पान्चो बाजे नूर (५) नव निधि (९) षडदर्शनी (६) पन्द्रंह तिथि जान (१५) चारो युग (४) में कालका , कर काली कल्याण ।।)

प्रथमं शैलपुत्री च द्वितीयं ब्रह्मचारिणी। तृतीयं चन्द्रघण्टेति कूष्माण्डेति। चतुर्थकम्।। पंचमं स्कन्दमातेति षष्ठं कात्यायनीति च। सप्तमं कालरात्रीति महागौरीति चाष्टमम्।। नवमं सिद्धिदात्री च नवदुर्गाः प्रकीर्तिताः ।

अन्य यन्त्र
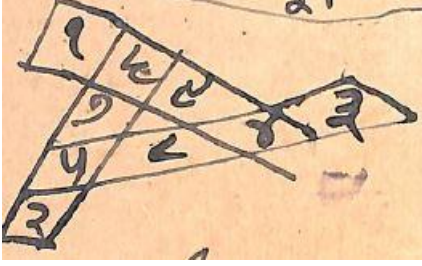
२. धूप की विधि – गुग्गल धूप, अजवायन, लोबान, चन्दन का बूरा, पीली सरसों, काली मिर्च, लौंग, छोटी इलाची, भोजपत्र, इंद्रजौ।
इन सबको मिलकर इस मंत्र से अभिमंत्रित कर घर स्थान में धूप देनी चाहिए।
ॐ घंटाकर्णौ महावीरः सर्वव्याधि विनाशकः विस्फोटक भयं घोरं रक्ष रक्ष महाबलः यत्र त्वं तिष्ठसे देव लिखितो अक्षर पङ्क्तिभिः रोगास्तत्र प्रणश्यन्ति वातपित्तकफोद्भवाः। तत्र राजभयं नास्तियान्ति कर्णेजपात् क्षयमशाकिनी भूत-वेताला राक्षसः प्रभवन्तिनः नाकाले मरणं तस्य न च सर्पेण दृश्यते अग्नि चौर भयं नास्ति नास्ति तस्य प्यरिभयं ।।
ॐ ह्रीं श्रीं क्लीं क्षों घण्टाकर्णे महा वीर नमोस्तुते ।।
ॐ नरः वीर ठः ठः ठः स्वाहा ।।

३. अष्टगंध की विधि –अष्टगंध तैयार करने के लिए इन सब सामग्री को सिओल्बत्ते पर रगड़ कर इकत्र कर स्याही बने जाती है ।पारंपरिक तथा परिवारिक रूप से अष्टगंध में इन सब का प्रयोग किया जाता रहा है। कपूर, केसर, कस्तूरी, गोरोचन, लाल चन्दन, सफेद चन्दन, बर्किया हरताल, अगर, तगर

इन सब से बनी हुई स्याही को ही अष्टगन्ध कहा जाता है। विधान है के यन्त्र को इस अष्टगंध से अनार कीकलम से भोज पत्र पर लिखा जाये। दीपावली की रात्रि या नाचंदे ऐतवार(इतवार + अमावस्या) या ४० दिन तक लगातार यन्त्र लिख कर यन्त्र सिद्ध किया जाता है। उसके पश्तात यन्त्र का प्रयोग कर सकते हैं। अन्यत्र अश्तागंधा की विधि

--केसर, कपूर, रस, कस्तूरी, गोरोचन, सिंदूर, चोया, रक्त चन्दन, स्याही

-- श्वेत चन्दन, रक्त चन्दन, गोरोचन, कस्तूरी, नखू, अगर, केसर, कपूर

४. मन्त्र शिव जी का – शिव गायत्री – ॐ अन्तरपुरुषाय विद्ह्महे महादेवाय धीमहि तन्नो रुद्र प्रचोदयात् ।पहले माला को धूप दें , फिर स्वयं को धूप दें। ४ माह तक प्रतिदिन ४००० जप करें , शिवजी साक्षात दर्शन देंगे, इसमें कुछ संशय नहीं।

੫. ਮੰਤ੍ਰ ਰਖਜਾ ਕਾ – ਹੜਰਖ ਚੰਮਰਖ ਸਾਂਸਰਖ ਮਾਂਸਰਖ ਸਰ੍ਬ ਦੇਹਿ ਕੀ ਰਖਾ। ਜਨੂਰਖ ਗਾਲਰਖ ਸੀਸਰਖੇ ਨਾਰਾਯਣ ਕਲੇਜਾ ਰਖੇ ਕਾਲਕਾਮਾਈ, ਨੈਨ ਰਖੇ ਭਗਵੰਤ ਰੁਦ੍ਰ ਰੂਪ ਦੇਵਦੱਤ, ਇਹ ਮੰਤ੍ਰ ਸਤਵਾਰੀ ਪੜ ਕੇ ਝਾੜਾ ਕਰਨਾ ਦਿਨ ਤੀਨ ਸੰਧਜਾ ਸਮਯ ਪੰਨੀ ਦੇ ਤੀਲਿਯਾਂ ਨਾਲ ਅਥਵਾ ਨਚੰਦੇ ਐਤਵਾਰ ਲਿਖ ਕੇ ਗਲ ਪਾਵਣਾ।

ਬਾਵੇ ਰਖੇ ਨਾਰਸਿੰਘ ਦਹਨੇ ਰਖੇ ਅਨੰਤਾਚੀਰਾ, ਹਮਰੇ ਪਿੰਡ ਪ੍ਰਾਨ ਕੀ ਰਖਜਾ ਕਰੇ ਹਨਵੰਤ ਬੀਰਾ ਇਸ ਮੰਤ੍ਰ ਕੋ ਬਾਲਕ ਕੋ ਅਥਵਾ ਇਸਤਰੀ ਕੋ ਝਾੜਾ ਕਰੇ ਦਿਨ ਤ੍ਰੈ ਸੰਧਜਾ ਵੇਲੇ ਅਥਵਾ ਨਚੰਦੇ ਐਤਵਾਰ ਲਿਖ ਕੇ ਗਲ ਪਾਵਣਾ ਸ਼ੁਭ ਹੋਵੇ

ਓਮ ਨਾਮੋ ਆਦੇਸ਼ ਆਦਿ ਪੁਰਖ ਕੋ ਆਦੇਸ਼, ਰਾਖੇ ਤੋ ਸਰਭ ਰਾਖੇ। ਸਾਂਸ ਰਖੇ ਮਾਂਸ ਰਖੇ। ਚੌਸਠ ਯੋਗਿਨੀ ਕੀ ਰਖਾ। ਬਵੰਜਾ ਵੀਰ ਕੀ ਰਖਾ, ਸੀਸ ਰਖੇ ਕਾਲਕਾ ਮਸਤਕ ਰਖੇ ਚੰਡਕਾ, ਸ਼੍ਰੀ ਨਿਰੰਕਾਰ ਰਕਸ਼ਾ ਕਰੇ ਫੁਰੋ ਮੰਤ੍ਰ ਇਸ੍ਵਰ ਵਾਚਾ ,ਓਮ ਨਾਮੋ ਆਦੇਸ਼ ਗੁਰੂ ਕੋ ,ਬਲ ਰਖੇ ਬਾਲਕੀ , ਕਪਾਲ ਰਖੇ ਜੋਗਨੀ । ਪੀਠ ਰਖੇ

ਭੀਮਸੇਨ ਮੁਖ ਰਖੇ ਚੰਦ੍ਰਸੇਨ , ਕਲੇਜਾ ਰਖੇ ਮਾਈ ਕਾਲਕਾ। ਸਕਲ ਸਰੀਰ ਰਖੇ ਹਨਵੰਤ ਜਤੀ ਗੋਰਖ ਜਤੀ। ਫੁਰੋ ਮੰਤ੍ਰ ਇਸ੍ਵਰ ਮਹਾਦੇਵ ਕੀ ਵਾਚਾ। ਰਕਸ਼ਾ ਲਿਖ ਕੇ ਗਲ ਵਿਚ ਪਾਵਨਾ ਨਚੰਦੇ ਇਤਵਾਰ।

मंत्र रख्या का – हड़रख चमरख सांसरख मांसरख सब देहि की रख। जनूरख गलरख सीसरखे नारायण कलेजा रहे कालकामाई, नैन रखे भगवंत रुद्र, रूपदेवदत्त। यह मंत्र सात बार पड़ के झाड़ा करना दिन तीन संध्या समय पंनी दे तीलियां नाल अथवा नचंदे ऐतवार लिख के गल पावणा।

बावे रखे नारसिंघ दहने रखे अनंताचीरा हमरे पिंड प्रान की रख्या करे हनवंत बीरा ।। इस मंत्र को बालक को अथवा स्त्री को झाड़ा करे दिन तीनो संध्या के समय अथवा नचंदे ऐतवार लिख के गल पावणा शुभ होवे

ओम नामो आदेश आदि पुरख को आदेश । राखे तो सरभ राखे। सांस रखे मांस रखे। चौसठ योगिनी की रखा। बवंजा वीर की रखा। सीस रखे कालका मसतक रखे चंडका। श्री निरंकार रकशा करे फुरो मंत्र इश्वर वाचा । ओम नामो आदेश गुरू को । बल रखे बालकी ,

कपाल रखे जोगनी । पीठ रखे भीमसेन मुख रखे चंद्रसेन, कलेजा रखे मै कालका। सकल सरीर रखे हनवंत जती गोरख जाती। फुरो मंत्र इश्वर महादेव की वाचा। रकशा लिख के गल विच पावना नचंदे इतवार।

६. ॥ शिवराम अष्टकम ॥

शिव हरे शिव राम सखे प्रभो त्रिविधतापनिवारण हे विभो ॥

अज जनेश्वर यादव पाहि मां शिव हरे विजयं कुरु मे वरम ॥१॥

कमललोचन राम दयानिधे हर गुरो गजरक्षक गोपते ॥

शिवतनो भव शङ्कर पाहि मां शिव हरे विजयं कुरु मे वरम ॥२॥

स्वजनरञ्जन मङ्गळमन्दिरं भजति तं पुरुषं परमं पदम ॥

भवति तस्य सुखं परमाद्भुतं शिव हरे विजयं कुरु मे वरम ॥३॥

जय युधिष्ठिरवल्लभ भूपते जय जयार्जितपुण्यपयोनिधे ॥

जय कृपामय कृष्ण नमोऽस्तु ते शिव हरे विजयं कुरु मे वरम ॥४॥

भवविभोचन माधव मापते सुकविमानसहंस शिवारते ॥

जनकजारत राघव रक्ष मां शिव हरे विजयं कुरु मे वरम ॥५॥

अवनिमण्डलमङ्गळ मापते जलदसुन्दर राम रमापते ॥

निगमकीर्तिगुणार्णव गोपते शिव हरे विजयं कुरु मे वरम ॥ ६॥

पतितपावननाममयी लता तव यशो विमलं परिगीयते ॥

तदपि माधव मां किमुपेक्षसे शिव हरे विजयं कुरु मे वरम ॥ ७॥

अमरतापरदेव रमापते विजयतस्तव नाम धनोपमा ॥

मयि कथं करुणार्णव जायते शिव हरे विजयं कुरु मे वरम ॥ ८॥

हनुमतः प्रिय चापकर प्रभो सुरसरिद्धृतशेखर हे गुरो ॥

मम विभो किमु विस्मरणं कृतं शिव हरे विजयं कुरु मे वरम ॥ ९॥

नरहरेति परं जनसुन्दरं पठति यः शिवरामकृतस्तवम ॥

विशति रामरमाचरणांबुजे शिव हरे विजयं कुरु मे वरम ॥१०॥

प्रातरुत्थाय यो भक्त्या पठेदेकाग्रमानसः ॥

विजयो जायते तस्य विष्णुसान्निध्यमाप्नुयात ॥११॥

इति श्रीरामानन्दविरचितं शिवरामस्तोत्रं संपूर्णम ॥

७. पञ्चमुखी हनुमान स्तोत्र

ॐ श्री गणेशाय नमः ।।

ॐ आवाहनम् न जानामि न जानामि विसर्जनम् पूजा चैव न जानामि त्वं गति परमेश्वरः ।।

ॐ स्वस्ति श्री गणेशाय नमः ।।

ॐ ह्रीं क्लीं चामुण्डायै हनुमान मूर्तिये आगच्छधते फट्
स्वाहा सप्त्वार जपे सिद्धिं कार्यं भवेनरः ।।

ॐ अस्य श्री पञ्चमुखीहनुमान मन्त्रस्य श्री रामचन्द्रऋषि
हनुमानपञ्चमुखिदेवता अनुष्टुप्छन्दः हनुमानइतिबीजं
वायुपुत्रइतिशक्ति अन्जनिसुतायइतिकीलक ॐ
रामचन्द्रहनुमानप्रसादसिद्धर्थे विनयोग । अथ न्यासः । ॐ
अन्जनि सुताय अन्गुष्टाभ्यं नमः । ॐ रुद्रमूर्तेये तर्जनीभ्याम्
नमः । ॐ वायुपुत्राये मध्यमाभ्याम् नमः । ॐ अग्निगर्भाय
अनामिकाभ्याम् नमः । ॐ ॐ रामदूताय कनिष्टिकाभ्याम्
नमः । ॐ पञ्चमुखी हनुमते करतलकरपरिष्टभ्याम् नमः ।
ॐ रुद्रमूर्तेये शिरसे स्वहा । ॐ अन्जनि सुताय हृदयाय
नमः । ॐ वायुपुत्राये शिखाये वौषट् । ॐ अग्निगर्भाय
कवचाय हुं । ॐ रामदूताय नेत्रत्रय वौषट् । ॐ पञ्चमुखी
हनुमान स्तोत्राय फट् । इति न्यास ।। श्री रामचन्द्रदूताय
अन्जनिसुताय वायुपुत्राय महाबला महावीरप्रचण्डाय
सीतादुखः निवारणाय लंकादाह करणाय महाबलाय प्रचण्ड
फालगुणाय फालगुणा शिखाय कोलाहल ब्रह्मण्ड् विश्वरूपो
य सप्त समुद्र लङ्घाय पिङ्गल पानाय आपित विक्रमाय सूर्य
बिम्बफल सेवनाय दुष्ट निवारणप्रदाय दसकण्ठविश्वं

सनायरामेष्ट फाल्गुनसखाय सीतारामचेताय चन्द्रवरप्रसादकाय फट् ।। गमनार्तः माला ।। ॐ ह्लीं मर्कट मर्कटाय ॐ वं वं वं वं फट् स्वाहा ।। ॐ ह्लीं मर्कट मर्कटाय ॐ लुं लुं लुं लुं लुं अकर्ष्णाय सुखं संपत्त कराय स्वाहा ।। ॐ टं टं टं टं टं स्तम्भ्नाय स्वाहा ।। ॐ मर्कट मर्कटायउर्द्धमुखहयग्रीवाय रुंरुंरुंरुंरुं रुद्रमूर्त्तय सकलजननिर्वाहकाय पञ्चमुखीवीरहनुमते स्वाहा।। ॐ उच्चाटनाय ख ह्लौं ठं ठं ठं ठं ठं कूर्ममूर्त्तये पञ्चमुखी वीरहनुमते परमन्त्र परतन्त्रोच्चाटनाय स्वाहा ।। ॐ कं खं गं घं ङं चं च्छं जं झं ञं टं ठं डं ढं णं तं थं दं धं नं पं फं बं भं मं यं रं लं वं शं षं सं हं ळं क्षं स्वाहा ।। इति दिग्बन्धनं ।। ॐ पूर्वमुखे कपिमुखे पञ्चमुखी वीरहनुमान टं टं टं टं टं सकलशत्रुसंहाराय स्वाहा ।। ॐ दक्षिणमुखे पञ्चमुखी वीरहनुमान कराल नृसिंहाय स्वाहा।। ॐ पश्चिममुखे गरुडाय पञ्चमुखी हनुमान मं मं मं मं मं सकलविषहराय स्वाहा ।। ॐ उत्तरमुखे आदि वराहाय लं लं लं लं लं गनाय स्वाहा।। नीलकण्ठमूर्ति मूर्तये पञ्चमुखिहनुमान अंजनीसुताय महाबलायै सीताशोकनिवारणाय श्रीरामचन्द्रपादुकाय महावीर्य प्रमथन ब्रह्माण्डनायकाय पञ्चमुखिवीरहनुमते

भूतप्रेतपिशाचब्रह्मराक्षस शाकिनी अन्तरिक्ष ग्रहपरयन्त्र परतन्त्र उच्चाटनाय स्वाहा ।। कलजननिर्वाहकरणाय पञ्चमुखिवीरहनुमान प्रसादाय जं जं जं जं जं स्वाहा ।। इदं कवचं पठेतु महा कवचं पठेनरः कवारं जपेत् स्तोत्रं सर्वशत्रुनिवारणं द्विवारं प्रपठेन्नित्यं पुत्रपौत्रप्रवर्द्धनं त्रिवारं प्रपठेन्नित्यं सर्व संपद् करं भवं चतुर्वारं पठेन्नित्यं सर्वरोगनिवारणं पंचवारं पठेन्नित्यं पञ्चमुखिवशकरं षडवारं प्रपठेन्नित्यं सर्वदेववशीकरं सप्तवारं पठेन्नित्यं सर्वसौभाग्यदायकं अष्टवारं पठेन्नित्यं सर्वकामार्थसिद्धयेत् नववारं पठेन्नित्यं राज्यभोगसमृद्धयेत् दशवारं पठेन्नित्यं त्रिसंध्यम्वा त्रैलोक्यज्ञानदर्शनंएकादशजपित्वा तु सर्वसिद्धिर्भवेन्नरः कवचस्मरणे नैव महावरसमन्वितः ।। ॥ इति पञ्चमुखिहनुमत्कवचसंपूर्णं ॥ ।। लिखते काशी राम संवत १९७३ ।। {प्राचीन हस्तलिखित परिवारिक ग्रन्थ से संकलित}

अन्यत्र संकलित मंत्र-

ॐ अस्य श्रीपञ्चमुखी हनुमत्कवचस्तोत्र मन्त्रस्य श्रीराम ऋषिरनुष्टुप्च्छन्दः श्रीपञ्चमुखी हनुमान्देवता ह्रां बीजं ।ॐ वायुसूनुरितिशक्ति ।ॐ अञ्जनी सूनुरिति कीलकं ।

सकलमनोरथसिद्ध्यर्थे न्यासे जपे विनियोगः ॥ करन्यासं
ॐ अञ्जनी सूनवे अंगुष्ठाभ्यां नमः ॥ ॐ रुद्रमूर्तये
तर्जनीभ्यां नमः ॥ ॐ वायुपुत्राय मध्यमाभ्यां नमः ॥ ॐ
अग्निगर्भाय अनामिकाभ्यां नमः ॥ ॐ रामदूतायकनिष्ठाभ्यां
नमः ॥ ॐ पञ्चमुखी हनुमते करतल पृष्ठाभ्यां नमः ॥
अंगन्यासं ॐ अञ्जनी सूनवे हृदयाय नमः ॥ ॐ रुद्रमूर्तये
शिरसे स्वाहा ॥ ॐ वायुपुत्राय शिषायै वौषट् ॥ ॐ
अग्निगर्भाय कवचाय हूं ॥ ॐ रामदूताय नेत्रत्रयायै वौषट् ।
ॐ पञ्चमुखी हनुमते अस्त्राय फट् ॥ दिग्बन्धनं ॐ
भूर्भुवःस्वरोमितिदिग्बन्धनं । अथ ध्यानं उद्यत्मार्त्तण्डकोटि
प्रकटरुचियुतं चारुवीरासनस्थं मौञ्जी यज्ञोपवीताभरण
मुरुशिखाशोभितं कुण्डलाभ्यां । भक्तानाभीष्टदान
प्रणयमनुदिनं वेदनाद प्रमादं ध्यायेद्देव विधेयं प्लवगकुलपतिं
गोष्पदीभूतवार्द्धिं ॥१ वज्रांगं पिंगकेशाष्यं
स्वर्णकुण्डलमण्डितं नियुधमुपसंक्रम्य पारावारपराक्रमं ।
स्फटिकाभंस्वर्णकान्तिंद्विभुजम्वैकृताञ्जलिं उद्यद्दक्षिणदोर्दण्ड
हनुमन्तं विचिन्तयेत् ॥२॥ इति ध्यानं ॥ मूलस्तोत्रं ॥
श्रीराम उवाच ॥ ॐ अञ्जनी वायुपुत्राय महावीर प्रचण्डाय
सीतादुःखनिवारणाय लंकादहनकारणाय महावीरप्रचण्डाय
फाल्गुन सखाय कोह्लीलन्दकलब्रह्मानन्दाय विश्वरूपाय

सप्तसमुद्रनिराकृताय पिंगलनयनायामितविक्रमाय सूर्यबिम्ब फलसेवाय दुष्टनिराकृताय संजीवतिमिरालंकृतायांगदलक्ष्मनकपिसैन्यनिर्वाहकाय दशकन्धविश्वं सनायरामेष्ट फाल्गुनसखाय सीतारामचेताय चन्द्रवरप्रसादकाय स्वाहा ॥ ॐ ह्रीं हरिमर्कट मर्कटाय वं वं वं वं वं फट् स्वाहा ॥ ॐ ह्रीं हरि मर्कट मर्कटाय फं फं फं फं फं फट् स्वाहा परतन्त्र परयन्त्रोच्चाटनाय स्वाहा ॥ ॐ हरिमर्कट मर्कटाय हूं हूं हूं हूं हूं हूं द्विष स्वाहा ॥ ॐ हरिमर्कट मर्कटाय खं खं खं खं खं मारणाय स्वाहा ॥ ॐ हरिमर्कट मर्कटाय टं टं टं टं टं ठं ठं ठं ठं ठं स्तम्भनाय स्वाहा ॥ ॐ ह्रीं हरिमर्कट मर्कटाय स्वाहा ॥ ॐ ॐ ॐ ॐ ॐ आक्रमसी सर्वसम्पत्कराय स्वाहा ॥ ॐ ह्रीं हरिमर्कट मर्कटाय उर्द्धमुखहयग्रीवाय रुंरुंरुंरुंरुं रुद्रमूर्त्तय सकलजननिर्वाहकाय पञ्चमुखीवीरहनुमते स्वाहा ॥ ॐ ह्रीं हरिमर्कट मर्कटाय स्वाहा च्छंच्छंच्छंच्छंच्छं कूर्ममूर्त्तये पञ्चमुखी वीरहनुमते परयन्त्र परतन्त्रोच्चाटनाय स्वाहा ॥ ॐ कं खं गं घं ङं चं च्छं जं झं ञं टं ठं डं ढं णं तं थं दं धं नं पं फं बं भं मं यं रं लं वं शं षं सं हं लं क्षं स्वाहा ॥ इति दिग्बन्धनं ॥ ॐ पूर्वकपिमुखे पञ्चमुखी वीरहनुमते ह्रौं ठं ठं ठं ठं ठं सकलशत्रुसंहाराय स्वाहा ॥

ॐ दक्षिणमुखे पञ्चमुखी वीरहनुमते कराल नृसिंहाय ह्रां ह्रां ह्रां ह्रां ह्रां सकलभूतप्रेत दमनाय स्वाहा ॥ ॐ पश्चिममुखे वीरगरुडाय पञ्चमुखी हनुमते मं मं मं मं मं सकलविषहराय स्वाहा ॥ ॐ उत्तरमुखे आदि वराहाय लं लं लं लं लं नृसिंहनीलकण्ठमूर्तये पञ्चमुखिहनुमते स्वाहा ॥ ॐ अंजनीसुताय वायुपुत्राय शीताशोकनिवारणाय स्वाहा ॥ ॐ श्रीरामचन्द्रपादुकाय महावीर्य प्रमथन ब्रह्माण्डनायकाय पञ्चमुखिवीरहनुमते भूतप्रेतपिशाचब्रह्मराक्षस ग्रहपरयन्त्र परतन्त्रोपच्चाटनाय स्वाहा ॥ ॐ सकलजननिर्वाहकरणाय पञ्चमुखिहनुमते वरप्रसादकाय जं जं जं जं जं स्वाहा ॥ ॥ इति कवचं ॥ एकवारं जपेत् स्तोत्रं सर्वशत्रुनिवारणं द्विवारं प्रपठेन्नित्यं पुत्रपौत्रप्रवर्द्धनं त्रिवारं प्रपठेन्नित्यं पञ्चमुखिवशकरं चतुर्वारं पठेन्नित्यं सर्वरोगनिवारणं पंचवारं पठेन्नित्यं ब्रह्माण्ड च वशं नयेत् षडवारं प्रपठेन्नित्यं सर्वदेववशीकरं सप्तवारं पठेन्नित्यं सर्वसौभाग्यदायकं अष्टवारं पठेन्नित्यं सर्वकामार्थसिद्धयेत् नववारं त्रिसंध्यम्वा त्रैलोक्यज्ञानदर्शनं दशवारं पठेन्नित्यं राज्यभोगसमृद्धयेत् एकादशजपित्वा तु सर्वसिद्धिर्भवेन्नरः कवचस्मरणे नैव महावरसमन्वितः ॥ ॥ इति सुदर्शनसंहितायां पञ्चमुखिहनुमत्कवचसंपूर्णं ॥

८. दैनिक होम की विधि-

ओम् प्रजापतये स्वाहा। इदं प्रजापतये - इदं न मम।।
ओम् इन्द्राय स्वाहा। इदं इन्द्राय - इदं न मम।।
ओम् ओग्नये स्वाहा। इदमग्नये - इदं न मम।।
ओम् सोमाय स्वाहा। इदं सोमाय - इदं न मम।
ॐ गं गणपतये नमः स्वाहा ।
ॐ श्री विष्णवे नमः स्वाहा ।
ॐ नमः शिवाय स्वाहा ।
ॐ श्री सूयााय नमः स्वाहा ।
ॐ श्री दुगाायै नमः स्वाहा ।
ॐ सूर्यादि नवग्रहेभयो नमः स्वाहा ।
ॐ योगिनिदिभ्य चण्डिका परिवारदेवताभ्ये नमः स्वाहा ।
ॐ श्री दुर्गाकाल्यै नमः स्वाहा ।
।।।।मूल मन्त्रः ।।।।
ॐ श्री दुर्गाकाल्यै नमः स्वाहा ।
पूर्णाहुति ।

निश्चित सामग्री (कमलगट्टे, काले तिल, सूखे फल) एवं निश्चित घी का प्रयोग करें ।

९. साधना के लिए मुख्या रात्रि हैं – शिव रात्रि, श्रीकृष्ण जनमाष्टमि , होलिका रात्रि, दीपावली, नवरात्री ।